

Naslov originala
Jeremy Clarkson
“The World According to Clarkson”

Copyright © Jeremy Clarkson, 2004
First published in Great Britain in the English language
by Penguin Books Ltd.
Copyright © 2012 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Urednik
Borislav Pantić

ISBN 978-86-7702-246-4

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača.

Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Džeremi Klarkson

SVET PO KLARKSONU
2

Prevela
Zvezdana Šelmić

**Čarobna
knjiga**

SADRŽAJ

Mama zna najbolje igre	9
Spremite se za seosku olimpijadu	12
Svi idemo na letovanje sa zvezdama	15
Rok škola protiv gnjavež škole	18
Poturanje kojekakvog smeća je dar	21
Kraljevstvo za ubicu konja	24
Kud odoše TV gledaoci	27
Traćenje vremena iziskuje silnu veštinu	30
Seoska svirka za Oskara	33
Tajni život ženskih tašni	36
Loš dan za lokalne vesti	39
Ubacite i mene u taj investicioni fond, momci	42
Let s bebom iz pakla	45
Sa Ciganima u raju otpada	48
Verujte mi, rad je zabavniji od zabave	51
Sjedinjene države totalne paranoje	54
Uhapšeni jer su delovali čudno	57
Školske knjižice su agonija za roditelje	60
Kako od maminog sinčića napraviti muškarca	63
Iskustvo bliske smrti u toaletu	66
Kada budem gradonačelnik Londona	69
Kako razneti mrtvu foku	72
Kraljevska porodica, božanstvena sapunica	75
Dosta više glupih satova	78
Čudo jedno šta sve možete da iskopate u Africi	81
Ako ste beskućnik, nađite sebi živicu	84
Najkraća slamka u životu	87

Moja nova karijera rok božanstva	90
Moj markirani pas je užasan	93
Idealan ljubimac? Pac-pac, pacovčićuuu	96
Zavera protiv lečenja prehlade	99
Pravi muškarci ne odlaze kući u sedam uveče	102
Taj Henri Drugi je bio skroz u pravu	105
Pravljenje obroka od nedeljnog ručka	108
Ko ne reskira, ne profitira (a i nema smisla)	111
Kraj sveta je blizu, pogledajte ga na Jutjubu	114
Robi i ja znamo za pilule	117
Paranoja u Las Mančesteru	120
Pun pogodak! Pabovi umiru	123
O čemu mi to, dođavola, govorimo?	126
Pakao je tanušni šator u snegu	129
Ako ste ružni, morate biti duhoviti	132
Zašto su Britanci najbolji turisti	135
Spasite planetu, pojedite jednog vegana	138
Preparirajte tigra – živelo istrebljenje	141
Bio sam u Londonu i njega više nema	144
Ludiranje u Glastonberiju	147
Izbacite navijače s Vimbltona	150
Vratite se u čarape, devojke	153
Vikend-opijanje je zapravo korisno	156
Pozovi M. radi mobilnog koji stvarno radi	159
Pilotiranje je zapravo dosadno do bola	162
Meteorološka služba izdaje upozorenje o ozbiljnoj birokratizaciji	165
Dosta je, ima da spalim svoje antikvitete	168
Naši siroti bedni momci iz pozadine	171
Dalje prste od moje baštenske grejalice, nadbiskupe	174
Odustani, Hamza – suviše si ružan	177
Skijanje kroz zid bola	180

Ne pišti više, izludeću	183
Ej kupci – to je moj benzin	186
Pridružite mi se u bezobraznoj zakletvi za Britaniju	189
Vreme je da ponovo spasavamo svet, momci	192
Sitne duše propovedaju čuvanje hrane	195
Radije ću unajmiti psa nego prostitutku	198
Gluposti u nauci	201
Zli japanski klozet mi je uništio uživanciju	204
Plivajte sa ajkulama – to vam je laka lova	207
Ej, dalje ruke od moje plesačice	210
Danteov novi pakao: kantina kod mene na poslu	213
Slušajte, g. Makškote – i vi ste deo Britanije, dakle, istrpите	216
Sad smo gotovi: prestali smo da se loše ponašamo	219
Raditi na odmoru je... au, gle ti to	222
Zavirite u fioku s vešom moje žene pa da vidite kako ćete proći	225
Gospođice Strit-Porter, imam posao za vas u Kambodži	228
Hej, hajde da živimo brzo i umremo kad nam kažu ministri	231
Nemojte pustiti banke da izgube sav vaš novac – uradite to lično	234
Svirajte kako ja želim, deco, pa ćete spasti rokenrol	237
Bacite laptop i odelo ako hoćete da ostanete živi, g. Budžo	240
Uzmite robijaša za podstanara i rešili ste dva problema	243
Probudite se i omirišite kafu – čaj je za morone	246
Najgluplji otac na sportskom danu u detetovoj školi	249
Ja sam Tigar, on je Praslin, a ti si sigurno Pu	252
Pardon, crvi, mene se nećete najesti	255
Svet neće biti bezbedan sve dok ne zabrane „Skrebl“	258
Bežite, spasavajte se – stiže Mračni Vitez Pu!	261
Ajmo još jednu turu, momci – treba da spasavamo pabove	264
Čik posetite Johanezburg, grad mlakonja	267
Prvoklasan kakao, moj omiljeni prah za rokenrol turneju	270
Podnosim zahtev za razvod u ovoj specijalnoj vezi	273

Vi ste gomila preplaćenih mekušaca – i ja vas volim	276
Čekajte malo, mlakonje – samo propaliteti odlaze da budu iseljenici	279
Koliko je bolje sad kad sam prestao da pijem riblje prstiče	282
Kreten Gordon mrzi naše kućne ljubimce	285
Brzo se promenite, pre nego što nas uguši britanski način života	288
Evo, odmah stižem, ser Ranalfe – samo da prvo osvojim kauč	291
Kaži „ptičica“, dušo – konjske uši ću ti zakačiti kasnije	294
Ja ne bih stavio tigaru, ako se nećete ljutiti	297
Nisam ja sujeveran, pozorniće, ali stvarno je loša karma gnjaviti druida	300
Posle tri bliska susreta sa smrću u avionu, želim padobran	303
Jedna jedina reč na mojoj majici uvredila je čitav Japan	306
Na takmičenju za najbolju repu	309
Dr Beskorisni, kako se na kanadskom kaže „bezvezno zdravstvo“?	312
To stvarno nije u redu – magarcima sve polazi za rukom	315
Mani Antigvu, 007 – sva prava akcija je u Aveniji akacija	318
Mali ljudi jaga spasava pitbulove	321
Do pojasa u Braunovom blatu na mojoj novoj farmi	324
Upomoć, brzo – odvrnuo sam poklopac na tempiranoj bombi	327
Nema više pameti. Prestala je da postoji. Ovo je glupa Britanija	330
Imam rešenje za kišne šume: napalm	333
Prekidaj igru, sudija – suviše smo nadrždani da igramo prema pravilima	336
Zovite to kako hoćete, ali drago mi je što moj tata nije bio lezbijka	339
Zapevajte još jednom o debeljku i ima da upucam Majušnog Tima	342
Štrajk Britiš ervejza je gotov – znači, mnogima će Božić biti upropašćen	345
I sad: Gica, Guza ili Pacov – kako ćemo zvati Gordona?	348

Mama zna najbolje igre

Hajde da malo budemo iskreni. Niste se nešto proveli za Božić, zar ne? Ćurka je bila suviše suva, deca su ceo dan visila zalepljena za internet, a čak niste gledali ni Glavni Božićni Film jer ga već godinama imate na DVD-u.

Ono što vam je bilo potrebno, da stvari malo živnu, jeste moja mama. Došla je u moju kuću čvrsto rešena da će božićni praznici biti potpuno isti kao oni božićni praznici u kojima je ona uživala kao dete. Samo bez difterije i bombardovanja.

Moja mama ne voli američke TV emisije jer „ne razume o čemu se tu radi”. Ne voli ni plejstejšn, jer vam od toga truli mozak. A nimalo ne voli internet, jer ionako nikad ne radi.

Ono što voli, to su društvene igre. I tako, pošto s mojom mamom nema rasprave, to smo i igrali.

Deca su u prvi mah bila uznemirena. Po njihovom mišljenju, ono što ne radi na struju zlokobno je i pomalo zastrašujuće.

Zato im je ideja da stanu pred celu porodicu i pantomimom pokažu naslov knjige ili filma bila negde između besmislenog i crne magije.

Ipak, začudo, to kao da im se dopalo. Obratite pažnju, igranje sa sedmogodišnjim detetom je teško, pošto sve što pokazuju ima šest reči i uključuje mnogo skakutanja po dnevnoj sobi, na sve četiri, uz lajanje. Obično je odgovor onaj čuveni film bez pasa, s tri reči u naslovu: „Pirati sa Kariba”.

Moja mama, s druge strane, ume da pokazuje samo knjige i filmove iz četrdesetih godina, ali to nije nimalo umanjilo ogromno oduševljenje dece. Sad čak žele da gledaju „Put ka zvezdama”, jer je moja mama postigla da to zvuči nekako nalik na „Grand teft auto”.

Ja mrzim pantomime, ali čak i kad sam pokušao da sve prekinem prikazujući „Bestijalna blaženstva Baltazara B.”, svi su me podsticali gromoglasnim navijanjem. Druge knjige kojima sam pokušao da

upropastim dan bile su „Versaj: pogled iz Švedske”, što je skoro nemoguće prikazati i još teže pogoditi. A kada mi to nije pošlo za rukom, potpuno nepantomimičnom *1759* Frenka Maklina.

Na kraju, dok je moja mama još razglabala o besprekornoj, totalno neameričkoj dikciji Trevora Hauarda, i dok se sedmogodišnja klinka još krila pod stolom i lajala, i dok sam ja pokušavao da prikažem „Ako”, srećom, odlučili smo da igramo nešto drugo.

Ne „Monopol”. Blagi bože na nebesima. Molim te, poštedi me toga. Treba da krenem u Norvešku u četvrtak, a ako sad počnemo da igramo najdosadniju društvenu igru na svetu, u to vreme ću još ploviti svojim brodom duž Azurne obale. Srećom, pokazalo se da je u svetu moje mame „Monopol” suviše savremen i da su, u njeno vreme, ljudi sami izmišljali svoju zabavu.

I tako su se pojavili papiri i olovke. Neću se truditi da vam objasnim pravila igre koju nam je odabrala, ali ukratko: treba da smislite države, ženska imena ili predmete koji počinju određenim slovom. To zvuči grozomorno u poređenju s gledanjem „Simpsonovih” ili s pucanjem u lice prostitutki u Los Anđelesu, ali znate šta, deci se dopalo još više od pantomime.

Moja ćerka se toliko zagrejala da je razvila iznenadnu i dotad neprimećenu sposobnost pisanja. Ne šalim se. Plaćamo pet miliona funti po polugodištu da je neko nauči tome. Imamo i dadilju. I trošimo beskonačne sate pokušavajući da je navedemo da se mane „Pirata sa Kariba” i uzme u ruke neku knjigu, ali uzalud. Ona nikada, nijednom, nije napisala ništa što bi moglo da prođe kao reč.

Ali tog dana je pisala dok joj se hemijska nije potrošila, i urlkala je kao pomahnitala kada je došlo vreme za spavanje.

Kad su deca bila ušuškana, uradio sam ono što bi uradio svaki razuman muškarac i posegnuo sam za daljincem od televizora. E, ali moja mama je imala drugačije planove. Zato smo prebacili stolnjak preko slagalice koju je počela i igrali smo karte.

Kakvo uzbuđenje. Sve je bilo puno dima, vina, aduta i napetosti. Nema te televizijske emisije ni internet stranice i svakako ne igre za

plejstejšn koja bi vam mogla pružiti uzbuđenje koje je vladalo dok sam sedeo tamo, blago pripit, u sobi punoj laži, s hrpom bezveznih karata u ruci. Partija karata, ako niste znali, pruža vam sve što biste mogli želeti od života. Uzbudljiva je kao ma koja drama i vesela kao bilo koja večera s prijateljima. Takođe je i zabavna, besplatna, ekološki prihvatljiva i nešto što možete raditi s porodicom.

Štaviše, pošto sam otkrio da moja sedmogodišnja ćerka ume da piše, takođe sam, sledećeg dana, tokom partije tablića, otkrio da može da izvodi komplikovane aritmetičke proračune napamet. Tokom punih dvanaest meseci, tvrdila je da ne ume da broji, ali još kako ume da broji karte. Tako mi svega, tokom tri dana Božića ona je naučila više nego tokom prethodne tri godine u školici.

Ima tu i još nešto, jer kunem se i da smo se kao porodica lepše zabavili nego što bi bilo moguće i da smo uključili Roboraptora i svi se priključili na internet.

I tako, danas, dok pritiskate dugmiće na svom plejstejšnu, pitajući se kako to da stalno bivate nasmrt umlaćeni, ili dok gledate film koji ste videli već milion puta, samo bez reklama, dozvolite da vam predložim da lepo isključite celu kutiju sa osiguračima, zapalite vatru i izvadite karte, papir i olovke.

Samo izbegavajte pantomimu.

Jer to je samo još jedan način da vam priroda objasni zašto nikako ne biste uspeali kao glumac.

Nedelja, 1. januar 2006.

Spremite se za seosku olimpijadu

Dok sam gledao stvarno fenomenalan novogodišnji vatromet u Londonu, konačno sam stekao mišljenje o Britaniji kao domaćinu Olimpijskih igara.

Prvo bih morao da objasnim da nisam neki ljubitelj atletike. Trčanje je sasvim u redu ako kasnite na voz, ili ako imate devet godina, ali pojam trčanja ukруг bez ikakvog razloga osim sticanja slave deluje nekako srednjovekovno, ako mene pitate.

Kad smo već kod toga, eto bacanja koplja. U stara vremena, kada su ljudi jeli bizone i kada gospodin Smit još ne beše sreo gospodina Vesona, momak koji bi mogao da zavrtači koplje daleko, pretpostavljam, svakako bi imao mnogo žena. Ali sada se stvarno nešto ne palim gledajući divovske Poljake kako vitlaju kopljem.

Isto je i s kladivom. Kada neki gorostasani Uzbekistanac umlati gledaoce u redu G na gornjem nivou stadiona, da li pomislimo da je on najbolji bacač kladiva na svetu? Ili da je najbolji bacač kladiva među onima koji su prethodne četiri godine svog života posvetili bacanju kladiva? Čak ni uz najbolju moguću volju, to i nije neki ogroman uspeh.

Nije važno. Olimpijske igre su kao Ričard i Džudi. Voleli ih vi ili ne, oni postoje i popularni su. Pitanje koje me je mučilo proteklih nekoliko meseci glasi: da li treba da budem zadovoljan što ćemo ih imati u Londonu.

Mislim da bi lord ser papa nadbiskup i vojvoda kralj Sebastijan Kou trebalo da bude bogato nagrađen za to što je osigurao pobjedu Britanaca. On je angažovan da pobedi Francuze, a to mu je i pošlo za rukom, najviše putem nošenja bež odela i priče o multietničnosti. Bravo za njega.

A sada, organizacija događaja treba da bude prepuštena onima koji su sagradili kupolu, koji upravljaju Nacionalnom zdravstvenom

službom, i sistemom azila, i putevima, koji su osnovali Agenciju za brigu o deci, napali Irak, koji se bave povraćajem britanskih doprinosa Evropskoj uniji i koji se brinu za očuvanje nacionalnih lisica.

I sad, ako premotamo na leto 2012, na svečano otvaranje londonskih igara, šta ćemo zateći? Savršenu etničku mešavinu londonskih školaraca kako skakuću po maltene završenom stadionu, noseći zaštitne šlemove i naočare za slučaj da se nekako izlože olimpijskom plamenu. Ali neće ni prići bazenima, jer iz zdravlja i bezbednosti smatraju da je to „opasnost od davljenja”.

To je to, dakle. Ono što mene najviše brine jeste narednih šest godina tokom kojih ćemo se, pod budnim okom međunarodne javnosti, truditi da izgradimo potrebnu infrastrukturu.

Po mom mišljenju, dobri projekti i troškovi su jedino što treba uzimati u obzir. Ali ja nisam zadužen za to, nego zdravlje i bezbednost. A oni će provesti svaki budan trenutak boreći se protiv onih koji žele da sva sedišta budu okrenuta ka istoku, kako bi se ugodilo muslimanima, onih koji su našli retku vrstu puža golaća u Njuamu pa žele da olimpijsko selo bude izgrađeno negde drugde, i onih koji žele da sva električna energija potekne od vetra i talasâ, zbog prokletog globalnog zagrevanja.

Sve olimpijske igre, od Los Anđelesa naovamo, ili su poslovale pozitivno ili su bile na nuli. Kladim se da će Britanija pokvariti taj rekord. Naime, za razliku od Amerikanaca i Australijanaca, a pogotovo od Grka, mi smo opsednuti spasavanjem kitova, hranjenjem siromašnih, zelenom ideologijom. I uvteli smo u glavu da čak ni na gradilištu niko ne sme da bude čak ni povređen.

A ako su ljudi spremni da traće svoj novac na fluorescentne prsluke i organski gajene ćilime za molitvu, pomislite koliko će tek biti spremni da ga traće na utaživanje pohlepe onih koji žive i rade na predloženom mestu izgradnje.

Već čujem biznismene kako kažu da kompenzacija koju su im ponudili da presele svoju beznadežnu kompaniju na neko drugo

mesto ni izdaleka nije dovoljna. Oni umeju da nanjuše novac i znaju da između njih i penzionerskog doma u Španiji stoji samo gomila šupljoglavih liberala koji ne bi umeli da vode knjigovodstvo ni na seoskoj tomboli.

Dakle, šta treba učiniti da bismo izbegli taj kataklizmički skupi fijasko? Pa, mogli bismo da sve lepo prepustimo Francuzima. Ili vojsci. Ali pošto, zapravo, ja želim da olimpijada dođe ovamo, evo, imam jedan predlog. Šta mislite: da vratimo olimpijadu njenim korenima i da sve organizujemo u školi moje dece? Ne, stvarno, pre neki dan sam išao preko igrališta i uhvatio sam sebe kako se pitam šta bi još moglo trebati Olimpijskom komitetu.

Na godišnjem sportskom danu u školi istovremeno se odvija po šest sprinterskih trka, četiri utakmice hokeja na travi i nekoliko plivačkih takmičenja u pravom olimpijskom bazenu. Blizu je čak i reka, dušu dala za Metjua Pinsenta. Da bi se to pretvorilo u olimpijsko borilište, potrebno je samo produžiti pesak za doskok u skoku udalj. A poznajem lokalnog preduzimača koji bi to mogao da obavi, bez ikakvih opasnosti po njegovu radnu snagu, i bez uticaja na globalno zagrevanje, za oko 250 funti.

Stvarno se ne šalim. Ako se ulogujete na *Google Earth*, utvrdićete da je, uprkos ogromnom trudu Džona Preskota da izgradi kuće na svakom školskom terenu za sport u zemlji, jugoistok Engleske još prošaran mnoštvom sportskih terena. U Sariju ima dovoljno bazena da Mark Spic bude zadovoljan narednih 40 godina.

Evo, dakle, moje vizije: da ne budemo domaćini najbezbednijim, najnenapadnijim, globalno najhladnijim igrama svih vremena. Nego najmanjim. A onda bismo sve što uštedimo – oko pet milijardi funti – mogli da potrošimo na najvažniji element svečanog otvaranja olimpijade. Na vatromet.

Nedelja, 8. januar 2006.

Svi idemo na letovanje sa zvezdama

Prošlog vikenda smo saznali da vlasti na Sardiniji planiraju da nametnu drakonske poreze na imovinu milijarderima koji dolaze kao turisti na ostrvo, u svojim ogromnim plovećim palatama ili na svojim avionima od oniksa. Siguran sam da je to bilo lepo primljeno među onima koji su skloni *Gardijanu*.

U osnovi, ljudi koji poseduju brodove duže od milje biće pogođeni tamo gde ih najviše boli, u novčanik. A vikendica na dvesta metara od obale navući će na sebe poseban opštinski porez od kojeg vlasnici ima da ozrikave.

A uzbuđenje se tu ne završava jer, pazite ovo, šef lokalne vlasti, Robino di Hud, kaže da će prikupljeni novac – a moglo bi ga biti i petsto pedeset miliona funti godišnje – biti utrošen na lisičje siročiće i lečenje ozonskog omotača.

Naravno, ma koliko taj plan divno zvučao u eko-socijalističkim krugovima, čisto sumnjam da će superbogataši pristati na to. Sardinija jeste zgodno malo mesto, ali ima mnogo drugih zgodnih malih mesta kuda se može otići umesto tamo. Pa će tako i uraditi. A kad njih ne bude bilo, Sardinija ima da propadne kao turistička destinacija mnogo brže nego od vesti o nekim bolešljivim pilićima.

Dozvolite da objasnim. Jedan moj prijatelj se nedavno vratio s letovanja na Jamajci. „Pa, kako je bilo?“, upitao sam ga, očekujući da će mi pričati o hrani, o hotelu, o plaži i o tome koliko puta su mu odsekli šake podivljali zavisnici od kreka. Ali ne. Umesto toga, rekao mi je da je video Helen Filding, Loru Buš i čitavu porodicu Istvud – uz žalostan izuzetak dede Klinta.

Eto kako procenjujemo lokacije za letovanje. Ne po onome što vidimo, već po onima koje vidimo.

A u tom smislu, Rejkjavik je potukao Jamajku do nogu jer sam prošle godine, na porodičnom putovanju u zemlju leda i vatre,

presekao Helen Filding i Loru Buš madam Kiri Tiki Nikivarom, a porodicu Istvud sam presekao viđenjem Klinta lično, jer se prijajljivao u hotel baš kad sam se ja odjavljivao.

Vesti o tome su podstakle jednog drugog prijatelja do te mere da je otišao na Island na zimovanje i vratio se s vestima da jeste, noćni život jeste bio veseo i vulkani jesu bili vrlo aktivni, ali da je vrhunac bio kada se vozio hotelskim liftom s Kventinom Tarantinom.

Eto zašto je Sardinija oduvek bila privlačna destinacija. Zaboravite smaragdnozeleno vode i peskovite plaže. Važna je šansa da ćete možda uspeti da bacite pogled na princezu Karolinu i Romana Abramoviča kako se provode u jednom od barova Age Kana.

A za to je Sardinija uvek bila bolja od Korzike. Jeste, francusko ostrvo je vizuelno zanimljivije od italijanskog komšiluka, istorijski takođe. Ali oduvek je bilo manjkavo u pogledu kvaliteta poznatih gostiju.

Tokom mnogih tamošnjih letovanja, jedini ljudi koje sam ikada overio bili su Zoi Bol, Mik Haknal i Džeremi Paksmen.

Mada, znate, i to je bolje nego Dubai. Kad sam poslednji put bio tamo, delio sam hotel s Krisom Tarantom, Grantom Bovijem i Antecom Tarner. To vam je kao da ste se zaglavili u toploj, mekanoj jutarnjoj pričaonici. Da bi sladunjava slika bezopasnosti bila kompletna, nedostajao mi je još samo Ričard Hamond.

Barbados je takođe lep primer. To je jedna od najgušće naseljenih zemalja na svetu, skoro sasvim ravničarska, i na jugu letuju mnogi ljudi s tetovažama. Pa što biste onda išli? Očito, postoje direktni letovi i mnoštvo finih restorana, ali razlog tome što se Češir tako drastično isprazni jesu samo oni koje ćete videti u tim restoranima.

Moguće je da ćete na nekom mestu nalik na Klif primetiti Garija Linekera, Lorensa Levelin-Bouena i Ulriku Jonson, sve iste večeri. To je trijumvirat koji će upotpuniti svačije letovanje. Razmislite o tome: to je potvrda da se vaš ukus za hranu i ostrva savršeno slaže sa ukusom raznih doajena fudbala, uređenja stana i, ovaj, Šveđana.

A nisam nimalo snob. Poznajem mnogo kul i trendi novinara koji svake godine letuju u Toskani u očajničkoj nadi da će, dok po San Ćiminjanu kupuju organski gajene južnoafričke mirovne čipse bez pojačivača ukusa i garantovano bez nuklearnih materija, možda naleteti na Džona Mortimera.

Sindrom zvezda sada zahvata skoro svakoga i skoro svaku odluku o načinu života koju donosimo.

Hoću da kažem, hoćete li potrošiti 1.100 funti na žumance-žut rokovnik od aligatorske kože, objavljen u prošlonedeljnom modnom dodatku? Malo verovatno. Ukoliko pak, naravno, Gvinet Paltrou nije viđena s jednim takvim u šopingu. Onda ćete rado prodati zdravlje svoje dece samo da biste ga se domogli.

Zato će ljudi čekati 200 godina na sto u „Ajviju”. Zato će ljudima poteći pljuvačka pri pomisli da mogu da pošalju svoju decu u Molboro. To je fina škola, naravno, a ovih dana je postala još finija usled prisustva Juženi Jork.

Zato je selo Barnsli u Glosterširu postalo toliko skupo. Da, zvuči prilično bljakasto, ali pošto u lokalnom pabu redovno možete sresti Kersti Jang, spikerku u vestima u pet, i vi postajete veliki igrač.

Doduše, ako ikada zaključite da je sve to ipak suviše grozno i da biste radije pojeli sopstveni nos nego delili hotel na letovanju sa Džejd Gudi i Nikom Noulson, nemojte očajavati.

Pokušajte sa Sardinijom. Ako im, naime, taj poreski plan pođe za rukom, biće potpuno prazna.

Nedelja, 15. januar 2006.

Rok škola protiv gnjavež škole

Vilijam Šekspir je verovatno učinio više na uništavanju kulturnih vrednosti u Britaniji nego bilo koja druga osoba u čitavoj istoriji čovečanstva. Pošto su bile primorane da beskonačno izučavaju njegova dela u okviru školskog programa, generacije dece su se uputile u svet odraslih ubeđene da je sva književnost dosadna do besvesti. Ne krivim ih. Porcijin monolog o „blagoj kiši” svakako nije ni izbliza stimulativan kao deset minuta igranja „Grand teft auta”.

Uveren sam da Šekspir, kao i Milton, Don i Čoser, imaju svoje mesto u savremenoj Britaniji. A to mesto je duboko u utrobi Britanske biblioteke, gde okoreli studenti jezika mogu mirno da ih izučavaju.

U ovom trenutku, moja ćerka ima jedanaest godina i neutaživ apetit za knjige. Guta Džeklin Vilson i neprekidno čita „Prvu damsku detektivsku agenciju”. Siguran sam da će se ta strast ugasiti čim joj uvale „Bogojavljenjsku noć”.

Bilo je mnogo političkih stavova u vezi s budućnošću obrazovanja, ali izgleda da su svi propustili ono glavno: da u školi decu treba podsticati da čitaju knjige koje je zabavno čitati.

Isto važi i za religiju. Pošto su mene svake nedelje terali u crkvu, i primoravali me da čitam Bibliju, što je još gore od „Izgubljenog raja”, pri izlasku iz puberteta bio sam ispunjen ponekad neizdrživom željom da živog spalim nadbiskupa od Kenterberija.

No muzika je moja najslabija tačka. Vidite, nimalo ne žalim što sam književni duduk i ateista, ali zato duboko žalim što umem da sviram klavir, mada samo onako kako pas ume da vezuje pertle.

Poznajem jednog fotografa. On je Velšanin i skoro uvek je pijan, ali jednom, u foajeju hotela „Nasional” u Havani, seo je i odsvirao, obema rukama i uza sve moguće ukrase i cifranje, mnoštvo pesama Bilija Džoela.

Nisam mogao da poverujem. Taj bedni Velšanin je imao dotad skrivenu sposobnost da unese nadu i sreću u to mračno i beznadežno mesto; imao je veštinu da im donese zvuke Amerike, zvuke slobode. A odabrao je da ih napadne prokletim Bilijem Džozelom. Kakav kopilan.

Ali ženama se dopalo. Zapravo, nema toga što žena više voli od muškarca koji ume da svira neki instrument. Ako umete da odrndate „Mali grad Vitlejem”, i to obema rukama, u očima ženskog dela čovečanstva ravni ste Džonu Bon Džoviju. Dakle, moj velški prijatelj je veći deo te noći proveo u svojoj sobi, hopacupka-jući s kubanskom tinejdžerkom koja nije skidala kaubojski šešir.

Ali u školi vam nikad ne kažu: „Slušaj, dečko, ako umeš da odsviraš *Ariju na G-žici*, moći ćeš čitavog života da čačkaš po G tačkama.” Čak i da su vam to rekli, opet biste se mučili jer su pesmice koje vas teraju da učite toliko visokoparne.

Akustički ekvivalent Šekspirovog soneta. Muzički Čoser.

Pa zašto ne daju deci da uče hitove s top-liste tog meseca? To je muzika s kojom bi se poistovetili lakše nego sa „Srećnim farmerom” ili nečim što je napisao neki starmali petogodišnji Rus pre dvesta godina.

Ako date detetu model na sklapanje, i ako je to model kuhinjskog stola, neće baš mnogo uživati u završnom rezultatu. E, ali ako mu date model razarača „HMS hud”, to je nešto sasvim drugo.

Jer onda će poželeti da pređe na veće i bolje stvari.

Kad sam imao deset godina, terali su me da učim pesme koje su zvučale grozno pri prvom pokušaju, i još gore kad bih ih savladao. I zaista moram da se pitam koliko bi mi zabavnije bilo da sam mogao da provodim časove muzike izvodeći zvuke sirena i svirajući *Blockbuster* od Svita.

Da je bilo tako, možda bih napredovao preko T-reksa, pa preko Dženezisa, sve do Bilija Džoela. A onda bih ja hopacupkao u hotelu na Kubi.

Naravno, mnoge savremene pesme su pune povisilica i snizilica, pa su deci teške za sviranje, ali uglavnom bi i maloumna nastavnica muzičkog za pet minuta mogla da ih rearanžira tako da vam budu dovoljne samo bele dirke.

Uzmimo „Odu radosti”, na primer. U mojoj knjizi iz muzičkog stoji fis što, koliko se sećam, znači da je posredi G-dur. Ali u knjizi moje ćerke to je C-dur, tako da uopšte nema povisilica niti snizilica. Stoga ju je lakše naučiti, lakše svirati, a zvuči potpuno isto.

Osim što nju, naravno, Betoven nimalo ne zanima. Ona želi da svira *Clocks* od Koldpleja i *Behind Blue Eyes* od Hu. Hoće da dobije razarač „hud”, a ne kuhinjski sto.

A bez ikakve želje da budem sebičan, kao roditelj, i ja bih to želeo. Kad pokušavate da naterate decu da vežbaju klavir, to je kao da terate gorilu da obuče smoking. Oni nemaju živaca za to, a bogami nemam ni ja, jer čak ni u prilično prostranoj kući nema mesta gde se možete sakriti od kakofonije koja usledi pošto počnu.

Uporno bušenje betona na ulici kada ste mamurni jeste grozan zvuk, ali mnogo je bolji od zvukova koje proizvodi devetogodišnje dete dok vežba pesmu koja neće ništa valjati čak ni kada je konačno odsvira kako treba.

Dakle, imam ideju. Može li neko, molim vas, da izda knjigu s notama koja bi se zvala „Melodije koje tvoj tata voli u C-duru”? I može li Rut Keli da prestane da brine o klasičnim gimnazijama i da je ubaci u školski program?

Nedelja, 5. februar 2006.